

Turun yliopisto, rehtorinvirasto
Opintohallintopäällikkö Petri Sjöblom

Lausuntopyyntö 28.10.2009 (824/001/2009)

**Turun yliopiston ylioppilaskunnan lausunto uuden Turun yliopiston
opintojohtosääntöluonnoksesta ja sen liitteistä**

Opintojohtosäännön uudistukset on turvattava tarvittavin voimavaroin

Opintojohtosäännön valmistelu on ollut hyvää, perusteellista ja yliopistoyhteisöä kuuntelevaa. Kaiken kaikkiaan uusi opintojohtosääntö sisältää perustutkinto-opiskelijoiden osalta monia parannuksia ja hyviä täsmennyksiä. Jatko-opiskelijoiden asemaa sen sijaan ollaan huolestuttavasti heikentämässä muun muassa opintojen täydentämistä rajaamalla. Kiitettävää on Turun yliopiston selkeä pyrkimys aktiivisempaan rooliin opiskelijapalautteen keräämisessä ja opintojen ohjauksessa. Luonnokseen kirjatut uudistukset vaativat toimiakseen kuitenkin voimavarojen ohjaamista tiedekuntiin ja keskushallintoon. Kaikkia hyviä uudistuksia ei pystytä toteuttamaan nykyisillä henkilöstövoimavaroilla.

Opintojohtosääntöluonnos sisältää myös vielä monia epämääräisyyksiä ja tulkinnanvaraisuuksia, joista olisi päästävä eroon. Johtosääntöluonnoksessa mainitaan esimerkiksi useissa kohdissa päätösvallan kuuluvan tarkemmin erittelemättä tiedekunnalle. Päätöksentekijää ei ole yksilöity edes niissä tehtävissä, jotka yliopiston johtosääntö määrittelee joko dekaanin tai johtokunnan päätettäväksi. Selkeyden vuoksi olisi tarkoituksenmukaista määritellä päätöksentekijäksi jokaisessa tällaisessa pykälässä joko johtokunta tai dekaani. Joissain tapauksissa paras taho päätöksentekijäksi on peräti tiedekunnan opintohallintoon kuuluva henkilö kuten opintopäällikkö. Myös tiedekunnan ja laitostason toimivaltasuhteiden tarkentaminen pykälittäin on tarpeen.

Lisäksi luonnoksessa käytetään käsitteitä opiskeluoikeus ja opinto-oikeus. Jää epäselväksi, onko näillä termeillä tarkoitus kuvata samaa asiaa vai viittaako esimerkiksi opiskeluoikeus oikeuteen tehdä opintosuorituksia ja opinto-oikeus puolestaan oikeuteen tutkinnon suorittamiseen. Mikäli kyse on kahdesta eri asiasta, käsitteet olisi syytä määritellä.

Yksityiskohtaisia huomioita ja muutosehdotuksia

2 § Yliopiston koulutusalat ja tutkinnot

Olisi toivottavaa, että yhteistutkinto ja kaksoistutkinto –käsitteet määriteltäisiin tai johtosääntöön lisättäisiin viite lähteeseen, jossa käsitteet olisi määritelty.

3 § Opintoasiainneuvosto

Turun yliopiston opetusneuvoston toiminnan vieminen enemmän Turun kauppakorkeakoulun tiede- ja opetusneuvoston suuntaan on hyvä uudistus. Opintoasiainneuvoston valitsemistapa, toimikausi ja kokoonpano olisi kuitenkin syytä täsmentää johtosääntöön.

4 § Opintojen maksuttomuus

On hyvä, että opintojohtosääntöön saadaan nyt opintojen maksuttomuutta selkeyttävä pykälä. Sen lisäksi mitä laista käy ilmi, pykälässä tulisi myös huomioida Turun yliopiston erityispiirteet mm. Turussa ja Raumalla tapahtuvan opettajankoulutuksen osalta. Ei ole kohtuullista, että opiskelijalta peritään suuria materiaalmaksuja esimerkiksi harjoitustöistä, jotka jäävät kyllä opiskelijan haltuun, mutta eivät välttämättä ole millään tavalla hyödyllisiä opiskelijoille. Muilla aloilla opiskelijat eivät joudu ostamaan oman työnsä opetteluun vaadittavia aineita. Pykälän neljännen momentin jatkoksi tulisi lisätä lause: *"Yliopisto ei peri maksua sellaisista materiaaleista tai tarvikkeista, jotka kuluvat kokonaisuudessaan niillä tehtävässä työssä eikä sellaisten töiden materiaaleista, joilla ei voida olettaa olevan käyttöä opiskelijalle, vaikka ne jäävät hänen haltuunsa."*

6 § Opiskelijaliikkuvuus

Turun yliopiston vahvuus monialaisena yliopistona on tulevaisuudessa mahdollisemman vapaa tiedekuntarajoja ylittävä sivuaineopintojen suorittamismahdollisuus. Pykälän kaksi ensimmäistä momenttia ovat tällä hetkellä hieman ristiriidassa. Miten yliopisto ohjaa tai kannustaa tiedekuntia konkreettisesti kohti mahdollisimman laajaa sivuaineoikeutta kun päätäntävalta yliopiston sisäisistä sivuaineopiskeluoikeuksista on tiedekunnissa?

8 § Passiivirekisteri

Passiivirekisterin käyttöönotto on opintojohtosäännössä esitetyistä uudistuksista yksi suurimmista. Vaikka sen päämäärät ovat jossain määrin ymmärrettävissä, jättää pykälä tässä vaiheessa liian paljon avonaisia kysymyksiä koskien konkreettisia toimenpiteitä passiivirekisteriin liittyen. Erityisesti johtosäännössä tulee tarkentaa kuka tekee konkreettisen työn tiedekunnissa ja oppiainetasolla.

1. Jonkinlainen siirtymäaika rekisterin käyttöönotossa on tarpeen. Jos rekisteri otetaan käyttöön ilman alustavia valmisteluja tai tiedotusta, se voi aiheuttaa opiskelijoille

hämmennystä sekä kuormittaa tiedekunnan ja oppiaineiden henkilökuntaa huomattavissa määrin, koska etenkin alkuun työtä voi kasaantua paljon.

2. Passiivirekisteriin voisi kaavailla ”puolen vuoden varoaikaa” pysyväksi ratkaisuksi: Aina opinto-oikeuden vanhentumisen lähestyessä opiskelijalle tulisi kirje, jossa kehoitettaisiin tekemään opintosuunnitelma hyväksyttäväksi. Täten välttyttäisiin turhalta byrokratialta ja kirjeiden lähettelyltä. Nyt passiivirekisterin käyttö tuntuu turhan raskaalta menetelmällisesti. Ensin viedään kymmenen vuotta voimassa ollut opinto-oikeus pois, sitten on mahdollisuus hakea sitä takaisin, muttei suorittaa opintoja välissä tai nostaa opintotukea, jota hyvin voi olla nostettavana, jos on kyseessä esim. osa-aikainen opiskelija, joka ei ole moneen vuoteen saanut riittävästi opintosuorituksia kasaan.

3. Jatko-opiskelijoiden osalta passiivirekisteri vaikuttaa tarpeettoman tiukalta. Eivätkö jatko-opiskelijoiden opinto-oikeudet voisi vanheta samoin perustein kuin perustutkinto-opiskelijoiden? Koko ajatus ohjauksen sitomisesta kolmeen lukuvuoteen lienee heti johdannossa mainitun elinikäisen oppimisen idean vastainen. Miten Turun yliopisto suhtautuu vastaisuudessa henkilöihin, jotka kykenevät tekemään työnsä ohessa vaikka kymmenen-kahdenkymmenen vuoden aikana väitöskirjan?

4. Lisäksi yliopiston on pohdittava tarkasti kuka valvoo jatko-opiskelijoiden osalta, että ohjaukseen on osallistuttu ja pitää siitä rekisteriä sekä valvoo opintosuoritusten kirjautumista. Selkeyden vuoksi ohjauksen rinnalla johtosäännössä pitäisi puhua myös yhteydenpidosta ohjaajaan. Epäselväksi jää nyt mitä ohjaukseen osallistuminen tarkoittaa. Kirjaus on liian tiukka, koska monella väittelijällä ei ole mitään muuta suoritusta kuin itse väitöskirja kirjattavana. Vapaan tieteen ihanteeseen kuuluu myös mahdollisuus tehdä tutkimusta aiheista, jotka eivät saa rahoitusta. Kaikki väitöskirjan tekeminen ei pidä olla koulumaista suorittamista kuten tutkijakouluissa.

10 § Opiskelijaksi ilmoittautuminen

Opiskelijoiden oikeusturvan kannalta olisi tärkeää määrittää, mikä taho myöntää 2 momentissa mainitun oikeuden päästä uudelleen opiskelijaksi.

Selkeyden vuoksi pykälään olisi hyvä lisätä maininta siitä, että passiivirekisterissä olevat opiskelijat eivät voi ilmoittautua eivätkä he menetä opiskeluoikeuttaan 2 momentissa kuvatulla tavalla.

11 § Lukuvuosi

On valitettavaa, ettei periodijärjestelmää saatu Turun yliopistossa toimimaan. Nyt kaikille tiedekunnille pakollisista periodeista luopuminen on oikea ratkaisua. Johtosääntöluonnoksessa oleva kirjaus on eräänlainen välimuoto, jonka toimivuutta tulee tarkastella parin lukuvuoden

jälkeen. Harkittavana on silloin periodisointia koskevan kirjauksen poistaminen kokonaan jos todetaan, että tilanne on uuden johtosäännön aikana aiheuttanut ongelmia opiskelijoille tai koulutuksen suunnitteluun.

12 § Opetussuunnitelmat

2 momentista tulisi poistaa sana ”voi”, koska tämänkaltaiset toimielimet ovat välttämättömiä opetussuunnitelmien valmistelulle. Opiskelijoiden kannalta on hyvä, että johtosäännössä mainitaan konkreettiset päivämäärät opetusohjelmien julkaisemiseksi.

13 § Opintojen ohjaus

Pykälän 3 momentti on tärkeä askel kohti parempaa opinto-ohjausta Turun yliopistossa. Tavoitteen toteutuminen vaatii kuitenkin lisää voimavaroja opinto-ohjaukseen tiedekunta-, laitos ja oppiainetasolla. Yliopiston tulee olla aidosti valmis tarjoamaan opiskelijoille ohjausta ja tietoa palveluista.

Vähimmäisopintopistemäärää tarkastellessa tulisi ottaa huomioon vain edellinen lukuvuosi. Nykyinen kirjaus ”keskimäärin vähintään 45 opintopistettä läsnäololukuvuotta kohti” voi aiheuttaa ongelmia. Olisi tarkoituksenmukaisempaa, jos tiedekunnat ottaisivat yhteyttä niihin opiskelijoihin, joille ei ole kertynyt edellisenä lukuvuotena vähintään 45 opintopistettä. Tällä tavoin välttyttäisiin turhilta yhteydenottoilta niihin opiskelijoihin, jotka opintojensa alkuvaiheessa ovat suorittaneet vain vähän opintoja mutta jotka myöhemmin alkavat opiskella täysipainoisemmin. Lisäksi tämä mahdollistaisi nopeamman toiminnan niissä tapauksissa, jossa opiskelija on aloittanut opintonsa tehokkaasti, mutta syystä tai toisesta seuraavina vuosina suoritukset ovat jääneet vähäisiksi.

14 § Opetuksen kehittäminen

On hienoa, että palautteen kerääminen on uudessa johtosäännössä vastuutettu tiedekuntiin. Ainejärjestöt ja ylioppilaskunta ovat mielellään vastaisuudessa mukana kehittämässä palautejärjestelmiä ja koulutusta Turun yliopistossa.

19 § Opintosuoritusten arvostelu ja arvostelun oikaiseminen

Opintosuoritusten tulosten julkaiseminen ja toimittaminen opiskelijatietojärjestelmään kahden viikon kuluessa suorituksesta on tärkeää opintojen etenemisen ja opintojen suunnittelun kannalta. Määräämällä kahden viikon tarkastusajasta Turun yliopisto osoittaa vastaisuudessa mahdollistavan tutkintojen suorittamisen tavoiteajassa ja keskeytyksettä.

Kirjaus opiskelijan nimen julkaisusta tenttituloksenyhteydessä on liian väljä. Johtosäännössä tulisi selkeästi linjata, että nimeä käytetään vain, jos opiskelijanumeroa ei ole. Turun yliopistossa tenttitulokset tulisi ilmoittaa aina pelkkää numeroa käyttäen opiskelijoiden oikeusturvan takaamiseksi.

20 § Tutkintolautakunta

Yksi yliopiston yhteinen tutkintolautakunta on hyvä uudistus, joka yhdenmukaistaa käytäntöjä Turun yliopistossa. Opiskelijoiden nimitysoikeus on syytä pitää yliopistolain hengessä ylioppilaskunnassa, vaikka rehtori voikin määrätä jäsenet ylioppilaskunnan esityksestä. Kansleri sopisi hyvin tutkintolautakunnan puheenjohtajaksi. Epäselväksi pykälästä jää, miksei tutkintolautakuntaa määrätä neljän vuoden toimikaudeksi, kuitenkin siten, että opiskelijoiden kausi on kaksi vuotta.

21 § Opintosuoritusten arkistointi ja julkisuus ja opinnäytteiden julkaiseminen

Väitöskirjojen sähköistä julkaisemista käsittelevään kohtaan tarvitaan lievennys. Mikäli sähköinen julkaiseminen estää väittelijää saamasta väitöstään laadukkaan kustantajan julkaisemaksi, ei häneltä voi vaatia sähköistä julkaisemista kuin korkeintaan tietyn määräajan kuluessa paperiversion julkaisemisesta. Joillain aloilla kustantajat eivät halua julkaista sellaista, joka on jo ilmaiseksi saatavilla.

22 § Muiden opintojen ja osaamisen hyväksilukeminen

Pykälään olisi tarpeellista kirjata, että 4 momentissa mainitun 25 opintopisteen lisäksi opiskelija voi korvata toiseen tutkintoon sisältyvät pakolliset kieli- ja viestintäopinnot. Lisäksi kyseisen 4 momentin toinen virke ”Ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvien opintojen käyttämisestä yliopiston tutkintoon päättää tiedekunta” tulisi poistaa. Tämän jälkeen 4 momentin ensimmäinen lause tulisi muuttaa muotoon ”Toiseen vähintään samantasoiseen *tutkintoon* sisältyvillä opinnoilla opiskelija voi korvata enintään 25 opintopistettä samansisältöisiä, opetussuunnitelmassa pakolliseksi määrättyjä opintoja”.

25 opintopisteen soveltumista Turun yliopistoon on arvioitava parin lukuvuoden jälkeen, jolloin harkittavana on opintopistemäärän rajan nostaminen.

24 § Todistukset

Onko välttämätöntä antaa suomenkielinen tutkintotodistus silloin, jos tutkinnon kieleksi on määritelty englanti, kuten kansainvälisissä maisteriohjelmassa on? Kansainväliselle opiskelijalle englanninkielinen tutkintotodistus on käyttökelpoisempi ja riittävä yksinään.

25 § Kurinpitoa koskevia määräyksiä

Yliopistolain muutosesityksen mukaisiin kurinpitomääräyksiin liittyen Turun yliopiston ylioppilaskunta lausui jo 23.10.2009 (TYYN lausunto koulutuksen aikana ilmenevästä eri tekijöistä johtuvasta soveltumattomuudesta). Lausunnossa on tuotu selkeästi esille pysyvään erottamiseen liittyviä haasteita ja ongelmia. Opintojohtosääntöluonnoksessa suluissa esitetyt lisäykset tulisi poistaa kokonaan tässä vaiheessa. Opetusministeriön työryhmä on saanut työlleen jatkoaikaa ja on vaikea ennakoida minkälaisiksi sen suosituksensa muodostuvat laajan lausuntokierroksen jälkeen. Asiaan tulee palata erikseen kunhan muutokset yliopistolakiin on tehty.

26§ Erilliset opinnot ja opintojen täydentäminen

Onko syytä lyhentää opintojen täydentämisen oikeutta kolmesta vuodesta yhteen vuoteen? Vastavalmistunut ei välttämättä heti valmistumisen jälkeen tunnista täydentämistarpeita ja työelämässä tarvittava koulutus voi paljastua vasta muutaman vuoden jälkeen. Säännös on myös ristiriitainen elinikäisen oppimisen tavoitteiden kanssa. Aiemmassa johtosäännössä oleva kolmen lukuvuoden rajoitus on edelleen sopiva.

Opintojohtosäännön liite

Liitteeseen kirjatut pääaineet, koulutus- ja maisteriohjelmat selkeyttävät kokonaiskuvan luomista Turun yliopistosta. Niiden hyväksymisellä yliopiston hallitus pystyy luonnollisesti toteuttamaan sille annettua koulutusvastuutehtävää.

Turun yliopiston ylioppilaskunta

Jukka Vornanen
hallituksen puheenjohtaja

Katja Sauvola
pääsihteeri

Lisätietoja:

koulutuspoliittinen sihteeri Tomi Nyström, tyy-koposihteeri@utu.fi, p. (02) 276 9613